

Kısa Kısa...

Şafak Alpay* / safak@metu.edu.tr

♣ Bilim ve siyaset yaşamıyla herkesin saygısını kazanan Erdal İnönü'yü 31 Ekim 2007'de kaybet-

Erdal İnönü

tik. 1926'da doğan Erdal İnönü, Kaliforniya Teknik Enstitüsü Caltech'ten fizik doktorasını almış ve matematiksel fiziğe katkılarında dolayı ünlü Wigner Ödülü'ne layık görülmüştür. Başarılı bir akademik ve yöneticilik kariyerden sonra 1983'te politikaya atılmış ve kendi isteğiyle politikadan çekilmiştir. Bu mütevazı ve parlak bilim adamımızın eksikliğini hep duyacağız. Bkz. sayfa 40-57.

♣ Amerikan Matematikçiler Derneği'nin web sayfasında yer alan habere göre Öklid'in "Elemanlar" adlı yapıtının ilk altı cildi 1607 tarihinde Çinceye çevrilmiş.

♣ Matematikçiler Derneği'nin düzenlediği sergi ve şenliklerin altıncısı 29 Kasım - 1 Aralık tarihleri arasında Ankara'da düzenlendi. Bu yılki etkinliklerin teması "yaşayarak matematik"ti. Ali Nesin de "Matematik Köyü"nü öyküsünü anlattı.

Matematik Köyü

♣ Elimde 1965 yılında Ankara'da basılan, sahibinin Fatma Cemaligil, yazışları müdürünün Güner Ceylan olduğu **Matematik Kültürü** adlı bir dergi var. Yılda on kez yayımlanıyormuş ve ederi de 12,5 TL imiş. Genellikle matematik öğretmenlerinin yazı yazdığı dergide problem çözümleri ve matematik tarihi köşeleri var. Bende sadece 1965 yılı

dergileri var. Dergiyi karıştırırken Turgut Özal'ın bakanlarından merhum Adnan Kahveci'nin Kabataş Lisesi öğrencisiyken yazdığı "İndüksiyon" adlı bir de makaleyi gördüm. Matematik Dünyası'nın ağabeyi sayılacak dergi hakkında bilgisi olanların bana yazmasını rica ediyorum.

♣ Washington Üniversitesi öğrencileri tarafından hazırlanan matematik programı Sage ücretsiz olarak hizmete sunuldu. Sage, cebir, analiz, sayılar kuramı, kriptografi, grup teorisi, kombinatorik, çizgeler kuramı, lineer cebir gibi birçok konuda hesap yapabiliyor ve piyasada yüksek fiyata satılan MATLAB, Maple, Mathematica gibi programlara rakip olabilecek düzeyde. Sage, Uluslararası Ücretsiz Programlama Yarışmasında bilimsel dalda birinci oldu (www.tropheesdulibre.org). Sage, www.sagemath.org adresinden indirilebilir.

♣ Dürer'in *Melankoli* adlı gravürünün bir kopyası 22 Ekim 2007'de yandı. Neyse ki başka kopyalar da mevcut. Melankoli'de birçok matematiksel simge vardır. Eserin bir yorumu da, başarısızlığa uğrayan araştırmacının içine girdiği melankoli ve bunalımdır. Buluşu simgeleyen çan tepede sessizce asılı durmaktadır.

* ODTÜ Matematik Bölümü öğretim üyesi.

Ergün Yalçın

♣ Bilkent Üniversitesi'nden Ergün Yalçın, 2007 TÜBİTAK Teşvik Ödülü'nü aldı. Bu akademik yılını Kanada'daki McMaster Üniversitesi'nde ziyaretçi olarak geçirecek olan Ergün Yalçın, ödülü "grupların kohomoloji uzunluğu konusundaki uluslararası dü-

zeyde üstün nitelikli çalışmaları" nedeniyle aldı. Ergün Yalçın'ı candan kutlar, başarılarının devamını dileriz.

♣ 2006 Uluslararası Matematikçiler Konferansı tutanak ve videoları www.icm2006.org adresinden izlenebilir.

♣ www.maa.oeg ve www.ams.org siteleri Amerikalı meslektaşlarımızın matematikçi örgütlerinin. Eğitim ağırlıklı çok ilginç sayfalar var. Darısı TMD ve MD'nin başına!

Üniversitelerimizi Tanıyalım

♣ Bu sayımızda sizlere tanıtmak istediğimiz bölümlerden ilki Abant İzzet Baysal Üniversitesi

Matematik Bölümü. İzzet Baysal Üniversitesi 1992'de kurulmuş. Ankara ve İstanbul'dan eşit uzaklıkta olan

bu üniversitenin Matematik Bölümü İngilizce eğitim yapıyor ve eğitim kadrosunda 14 öğretim elemanı bulunuyor. Master derecesi de verebilen bölümün MathSciNet de şu ana kadar yayımlanmış 70 makalesi var.

♣ Mersin Üniversitesi Matematik Bölümü üçü Azeri asıllı olmak üzere 8 öğretim üyesi, 1 öğretim

görevlisi ve 9 araştırma görevlisinden oluşmaktadır. Bu meslektaşlarımızın MathSciNet'te şu ana kadar yayımlanmış

77 makalesi bulunmaktadır. Analiz birinci sınıftan, lineer cebir ikinci sınıftan, soyut cebir ise üçüncü sınıfta başlamaktadır. Ayrıca Mersin Üniversitesi son birkaç yıldır yılda ortalama 7 dolayında yüksek lisans ve doktora mezunu vermektedir.

Ödüller

Dergide birçok soruyla karşılaşacaksınız. Bu sorular açık açık sorulmamış ya da iyi ifade edilmiş olabilirler. Yanıtlarınızı, bulduklarınızı, yazarı belliye yazarın adresine, yoksa dergi adresine 1 Mart 2008 tarihine kadar yollayın. Sorduğumuz bazı soruların yanıtlarını biz de bilemeyebiliriz! Yanıtladığınız ya da yanıtlayamadığınız aklınıza gelen sorularınızı da bize yollayın. En güzel yanıtlara (sorulara da!) ödül olarak kitap vereceğiz.

Ödüllerimizin Bazıları

- ♣ James F.Fixx, **Süper Zekâlara Hodri Meydan Bilmeceler**, Doruk Yayıncılık, Çeviren: Selma Koçak, 2003.
- ♣ Lewis Carroll, **Bulmacalar Diyarına Yolculuk**,

Doruk Yayıncılık, Çeviren: Selma Koçak, 2003.
♣ Alfred S. Posamentier – Ingmar Lehmann, **Pi'nin Biyografisi**, Güncel Yayıncılık, Türkçesi: Handan Eğlence, 2005.

Ödül Kazananlar

- ♣ **Refail Alizade'nin problemlerini çözenlerden:** Osman Ekiz (Eskişehir Fatih Fen L.), Emir Kalyoncu (Hacettepe Ü. Tıp Fak.).
- ♣ **Aslı Nesin köşeleri:** Ali Birol Toygar, Perlin Toraman, Ramazan Demir, Emre Demirkaya, Merve Atasever, Berk Sarıöz.
- ♣ Sayfa 65-69'daki "Kaç Atışta Yazı Gelir?" yazısında yanıtlanan soruyu geçen sayımızda okurlara sormuştuk. Ahmet Delil doğru yanıtlamış. Kendisini kutlarız.

Konferanslar, Toplantılar, Sempozyumlar

♣ İstanbul Analiz Seminer'leri 2008 yılında 11 Ocak'ta bitiyor ve 15 Şubat'ta tekrar başlıyor. Seminerler her cuma saat 15,40'ta Karaköy'deki Sabancı İletişim Merkezi'nde. www.sabanci-univ.edu/mbbf/istas/

♣ 16-29 Haziran 2008 tarihleri arasında Matematik Köyü'nde liseli öğrencilere yönelik iki haftalık bir program olacak. www.matematikkoyu.org

♣ 30 Haziran - 13 Temmuz ve 1-14 Eylül 2008 tarihleri arasında Matematik Köyü'nde fen liseli öğrencilere ve matematik öğretmenlerine yönelik iki haftalık bir program olacak. www.matematikkoyu.org

♣ V. Avrupa Matematik Konferansı 14-18 Temmuz 2008 tarihleri arasında Amsterdam'da yapılacak. Daha fazla bilgi www.5ecm.nl adresinde bulunabilir.

♣ 14 Temmuz - 21 Eylül 2008 tarihleri arasın-

da Matematik Köyü'nde lisans ve lisansüstü matematik öğrencilerine yönelik yazokulu yapılacak. www.matematikkoyu.org

♣ 1-4 Temmuz 2008 tarihleri arasında Uludağ Üniversitesi Uludağ'da VI. Geometri Sempozyumu düzenleyecektir.

♣ 18-22 Ağustos 2008 tarihleri arasında Hacettepe Üniversitesi'nde International Conference on Ring and Module Theory konferansı yapılacaktır. Toma Albu, Edgar Enochs ve Fields madalyası sahibi Efim Zelmanov davetliler arasında. www.algebra2008.hacettepe.edu.tr

♣ Ulusal Matematik Sempozyumu bu yıl 1-4 Eylül tarihleri arasında Koç Üniversitesi'nde yapılacaktır.

Kitaplar

♣ Tübitak popüler bilim kitaplarının 263'üncüsü çıktı. Hüseyin Gazi Topdemir'in yazdığı **Işık Öyküsü** adlı yapıtta mitolojiden matematiğe ışık kuramlarının tarihsel gelişmesi ele alınıyor.

♣ Tübitak popüler bilim kitaplarından Metin Arık ve Mustafa Sancak'ın yazdığı **Pentapleks Kaplamalar** sadece matematiksel değil, ayrıca görsel bir şölen. Her evde bulunması gerekenlerden. Gelecek sayı-

mızda bu kitaba daha fazla yer ayıracağız.

♣ Dost Kitabevi tarafından yayımlanan **Matematik Üzerine Diyaloglar** Alfred Renyi tarafından yazılmış ve matematiğin konuları ve hayatla ilgisi üzerine.

♣ Nazif Tepedelenlioğlu'nun **Kim Korkar Matematikten**'i Nesin Yayıncılık'tan çıktı: www.nesinyayinevi.com

Dergiler

♣ Londra Matematik Derneği (LMS) Ocak 2008 tarihinden itibaren **Journal of Topology** adlı yeni bir dergi çıkarıyor.

♣ Londra Matematik Derneği'nin yayımladığı dergilerden Proceedings of the LMS, Journal of the LMS ve Bulletin of the LMS dergilerinin 1865'ten 1997 kadar olan sayıları dijital ortama aktarıldı ve matematikçilerin kullanımına sunuldu. Bu dergilere ulaşım, çalıştığımız kurumun kurumsal üyeliği vasıtasıyla olabileceği gibi, indirilmiş fiyatlarla aranılan makelelere makale bazında da ulaşılabilir. Adresler şöyle:

Proceedings: www.plms.oxfordjournals.org,
Journal: www.jlms.oxfordjournals.org,
Bulletin: www.blms.oxfordjournals.org.

♣ LMD, bu hizmetinin yanısıra çok atıf almış makaleleri ayrı bir paket olarak sunuyor. Örneğin P. Hall ve G. Higman'ın 1956'da yazdığı *On the p-length of p-soluble groups and reduction theorems for Burnside's problem* adlı makale. Bu makalenin etkisi ve kalıcılığı öyle ki, 2007'de Oxford Üniversitesi'nde bu makalenin ellinci yılını kutlayan bilimsel bir toplantı yapıldı.